
CUM VAD EU POSTMODERNISMUL

Cornel MARGINEAN

Abstract: How I see the postmodernism. This issue, in fact it is a commentary, it brings out an idea connected to the future position of an observatory of realities, by the prism of modernism, of a postmodernism and of a cultural future of the humankind still uncertain, an observatory that talks about the possible modality and inexplicable to the human knowledge.

If they say about a classical position of situation, (term used here by the relatives to the pullback) from the real subject, by the full knowledge of the truth and about a position of pullback, by the knowing from a vast distance of a truth based on moderation, in the issue the idea of approach is extended in future historical knowledge by relay, or by acceptance of a final relativity of a reference point and more: by pertaining to the moving of a reality practical unobserved.

Cum vad eu postmodernismul. Acest articol, de fapt un comentariu, scoate în evidență o idee legată de poziția viitoare a unui observator al realității, prin prisma modernității, a postmodernității și a unui viitor cultural al umanității încă imprevizibil, observator ce abordează modalitatea posibilă și explicativă a cunoașterii umane.

Dacă se vorbește despre o poziție clasică de situație, (termen propus aici prin firescul relativ la cel de desituare - adică pullback) fata de subiectul realității, prin cunoașterea în întregime a adevărului și despre o poziție de desituare, prin cunoașterea de la o distanță cuprinzătoare a unui adevăr bazat pe moderatie, în acest articol se extinde ideea abordării în cunoașterea istorică viitoare prin resituare, adică prin acceptarea unei relativități definitive a punctului de reper și mai mult: prin apartenență la mișcarea unei realități practic inobservabile.

Cu stima, lui Gorun Manolescu și domnului Constantin Virgil Negoita, după citirea cu viu interes, a eseului „Interviu (non-virtual) cu Constantin Virgil Negoita” publicat în acest volum și la care voi face unele referiri mai jos.

Mi-e un pic rusine pentru că îl copiez pe Albert Einstein folosind titlul pe care l-a dat cartii sale explicative „Cum vad eu lumea” dar nu îl mai schimb pentru că mă va ajuta, și pe mine, când voi face unele afirmații în text, sub ideea a ceea ce este în fapt o părere.

Trebuie sa spun ca însusi Albert Einstein nu se situa, daca discutam despre modul sau de abordare si de înțelegere a cunoasterii, în ceea ce era atunci si ce sa dovedit ulterior a fi modernismul. Dar ce este si mai interesant, ca daca cineva ar dori sa încadreză gândirea acestuia în ceea ce se poate distinge acum ca este postmodernismul, ar fi într-o încurcatura.

Deci trebuie sa asteptam înca aceea epoca viitoare? Daca trebuie sa asteptam, înseamna ca postmodernismul doar nuanteaza o epoca din care a dorit sa se nasca, chiar numele sau vorbeste despre o urmare a sa din modernism.

Postmodernismul este o etapa istorica preocupata mai mult spre definirea sinelui sau decât de propriul act existential si de un continut.

Relatia sa cu modernismul se reazema pe ideea ca fratele mai mic se naste din cel mai mare si nu din aceeasi mama. Aceasta le da celor moderni impresia ca lumea este în deriva iar postmodernistilor impresia ca nu se pot de fapt debarasa de impedimentul modernist. Aceasta ambiguitate da multiple teme de analiza sterila, care doar va întârzia procesul natural de tranzitie spre un alt-ceva, în viitor.

Chiar si în arta se petrece un fel de dedublare voita a postmodernistilor, în aceeași nota, o simbioza falsa între act si descrierea lui concomitenta. Poetul, în timp ce își îmbratiseaza iubita cu gestul sau real, se întrerupe pentru a-i recita niste versuri despre mirosul pielii acesteia. Natural este, în înțelesul vietii, o uitare a poeziei atunci când ea este cea mai prezenta. În aceeași idee, omul de stiinta este chiar mai dubios în ceea ce face, el studiaza dar în acelasi timp se ridica mereu de la masa de studiu si le spune celor din jur: stiti, eu studiez.

Acest tablou al postmodernismului m-a intrigat mereu în relatia cu tot ceea ce se propune a fi postmodernitatea. Uneori cred ca doar din nerabdarea de a pasi pe o urmatoare treapta a lumii, postmodernistii au ridicat si întins piciorul în întunericul viitorului si tatoneaza, voind a aseza talpa dar nu au pe ce. Treapta urmatoare este ori prea înalta, ori înca nu a fost turnata si nu exista.

În tonul acestei nerabdari, care poate fi socotita un atribut postmodernist, interpretarea citatului din cartea Devenirea întru Fiinta, a lui Constantin Noica: "Ca i s-a luat tot filosofiei este limpede. Simplul fapt ca stiintele au vorbit mai bine despre conceptele ei privilegiate a deposedat-o de ele.", poate duce spre altceva.

Întreb: filozofiei i s-a luat sau a fost doar ajunsa din urma?

Si mai departe: "Miscarea continua a fiintelor si lucrurilor a devenit functia (experienta) cheie, demiurgul fara chip si fara armura al omenirii actuale. În aceasta situatie suntem oare înarmati cu concepte si metode

pentru a surprinde si exprima dinamica totala, integrala, a diverselor sectoare ale realitatii?"

Adica este suficient „pullback-ul” ?, este suficienta acea desituare? Sa credem ca „demiurgul fara chip” poate face doar atât, sa se dea înapoi câtiva pasi, cât câtiva infiniti, pentru a vedea mai multe din fetele diamantului?

Pentru a continua, voi cita pasajul din interviu la care am facut referire mai sus:

„Modernii pretind ca adevarul poate fi cunoscut repede si în întregime. Postmodernii sunt de parere ca asa ceva nu se poate. Neînțelegerea provine din reprezentarea pozitiei observatorului fata de realitate. Pentru modern, realul este ceva plan. Postmodernul vede realul asemenea unui diamant caruia i s-au slefuit multe fete. El recunoaste ca nu poate privi toate fetele, diamantul fiind foarte mare. În aceasta situatie, se desitueaza, adica se retrage, pe o pozitie din care vede si alte fete. El recunoaste ca numai din infinit se poate vedea tot, fara nevoie de nici o miscare.”

Desituarea, adica „pullback-ul” are cusurul ca este relativa situarii, fiind prin reful combatuta de cei ce prefera sa se „situeze”. Paradoxal ca si afirmatie, dar desituarea este un caz particular al situarii, pentru ca descinde din aceasta extrapolând doar pozitia observatorului, sau mai bine zis extinzând-o. Extinderea presupune recunoasterea unei limitari cu un contur mai larg. Chiar daca acesta este infinit, ramâne masurabil. (Ideea vagului se supune aceleasi limitari, fiind o optiune spre acceptul diversitatii, descrisa printr-o extindere a unui concept matematic.)

Ceea ce poate fi un sumator, unul care consuma situarea si desituarea dar care nu este nici o renuntare la situare si nici o îndepartare (retragere) de subiect prin ceea ce solicita o desituare, poate fi o „situare mobila” sau mai cuprinzator, o „situare libera”.

Situarea mobila are perceptia permanent relativa a adevarului. Astfel ca realul din pozitia situarii mobile abandoneaza în sensul de acum acceptat constrângerile: principiului, ale conceptului, ale actului-proces, ale reperului, ale masurarii, etc. Renunta la ideea de finit chiar, sau infinit, în favoarea celei de perpetua continuitate. Perpetua continuitate absoarbe cele doua limite si le include în realitatea în care se deruleaza sirul de perceptii (simturi) pe care le are la dispozitie omul pentru a cunoaste.

Poate termenul de situare mobila este mai corect rescris prin termenul re-situare: „resituare,.. Daca privim asa cunoasterea, respectiv prin dilema dintre modernisti si postmodernisti despre cunoasterea sau necunoasterea adevarului, realul nu este nici ceva plan si nici un diamant cu

multe fete ci un aluat cleios, amestecat în vecii vecilor de un malaxor necunoscut.

Observatorul face parte din acel aluat, el nu înoata relativ și nici nu are acces la o poziție privilegiată ci aparține cu totul mișcării acestuia. Adică va rămâne pentru totdeauna la fața locului, căutând altceva, un alt criteriu, în locul unui fals acceptat, ca este posibilă existența unui reper al vreunei observații umane. Acest mod de abordare a cunoașterii este cel mai greu accesibil dar cu totul natural și constructiv.

Despre cum vad epoca ce urmează postmodernismului:

1. Inventarea (adică existența) matematicii și gândirea prin modelul unor semne armonice face dificilă înțelegerea termenului de resituare, termen la care mă voi gândi în viitor și eu.

Un exemplu: Gândirea armonică, cea relativă cunoașterii prin situație și desituare, poate fi asemănată cu percepția adevărului despre mâncare, însă cea de pe masă, frumoasă, aleasă. Dar mâncarea de pe masă nu este cunoscută cu adevărat de către un observator decât după ce ea a fost frântă între dinți, gustată și înghițită. Imaginea mâncării ajunsă în stomac nu ne mai interesează, nu este armonică, este o cunoaștere prin însoțire, adică prin resituare. Însă pentru organism este cea valabilă, chiar mai mult, adevărata mâncare rezultă după ce acizii vor transforma frumoasele prăjituri într-o pastă greu de imaginat și de acceptat pentru gândirea actuală.

2. Ideea de *situare*, coerentă doar prin acceptul unei armonii informaționale, de genul matematicii, sau mai larg spus: de copiere a armonicelor naturale în știință, a adus cunoașterea umană în punctul pe care îl ocupa astăzi.

3. Folosirea ideii de *desituare*, prin corectarea de concepte în viitorul cunoașterii, nu conduce spre schimbarea esențială a poziției observatorului ci spre nuanțarea excesivă a poziționării lui, consolidând doar o treaptă a cunoașterii definitiv cucerită. (Este, spre exemplu, cazul mecanicii cuantice și al studiului gravitației cuantice pe care le apreciez, datorită modului lor de abordare prin matematică, ca aplicații actuale ale ideii de desituare.)

4. Consider că folosirea ideii de *resituare*, prin dezvoltarea conceptelor de situație mobilă, situație liberă, al conceptului perpetuei continuități a relației simț umane (poziția de măsură și de percepție a omului asupra adevărului) - realitate și renunțarea la armonia simbolistică a matematicii și a științelor în general, va aduce premisele unei noi cunoașterii.